

از گره‌گشایی ترافیک تا احیای باغ‌ها و توسعه زیرساخت‌های فرهنگی

شیراز برای آینده ساخته می‌شود

تقاطع غیرهمسطح سفیر - رحمت و پروژه خبرنگار تا تکمیل دوربرگردان‌های زیرگذر شهید مطهری، مونومان امیرکبیر، باغ بش، باغ سه‌گوش، آمفی تئاتر روباز شیراز و ساماندهی پارک چنار راهدار؛ پروژه‌هایی که قرار است بخشی از نیازهای ترافیکی، محیط‌زیستی، فرهنگی و اجتماعی شهر را پاسخ دهند

مریم مرادی: توسعه یک شهر را نمی‌توان تنها از روی تعداد پروژه‌های عمرانی یا حجم سازه‌هایی که در گوشه و کنار آن ساخته می‌شود ارزیابی کرد. آنچه به یک طرح شهری معنا می‌دهد، تعمیری است که پس از بهره‌برداری در زندگی مردم ایجاد می‌کند؛ خیابانی که رفت و آمد را آسان تر می‌کند، بوسه‌هایی که به محله‌ای کسم برخوردان جان تازه می‌دهد یا مجموعه‌ای فرهنگی که امکان برگزاری یک رویداد بزرگ را برای شهر فراهم می‌سازد.

شیراز در سال‌های اخیر شاهد اجرای طرح‌هایی با همین رویکرد بوده است؛ مجموعه‌ای از پروژه‌های ترافیکی، عمرانی، فرهنگی، خدماتی و فضای سبز که هر کدام بخشی از نیازهای شهر را هدف قرار داده‌اند. پراکندگی این طرح‌ها در مناطق مختلف نیز نشان می‌دهد که توسعه شهری دیگر به چند محور محدود نمانده و بخش‌های گوناگون شیراز در فرایند سوسازی و ارتقای زیرساخت‌ها هستند.

البته رشد کالبدی شهر به تنهایی

نمی‌تواند پاسخگوی نیازهای امروز باشد. افزایش جمعیت، بیشتر شدن سفرهای درون شهری، فشار بر شبکه معابر، ضرورت حفظ باغ‌ها و فضاهای سبز و همچنین نیاز به امکانات فرهنگی و اجتماعی، مجموعه‌ای از مطالبات را پیش روی مدیریت شهری قرار داده است. موضوعی که در برنامه‌ریزی برای آینده شیراز باید مجموعه‌ای از این نیازها را در چشمتان می‌بینید.

در چنین نگاه، پروژه‌های شهری زمانی ارزشمندتر می‌شوند که میان کارکرد فنی و کیفیت زندگی ارتباط برقرار کنند؛ یعنی ساخت وساز در خدمت شهری قرار گیرد که دسترسی به آن آسان تر، محیط زیست آن سالم تر، فضاهای عمومی آن با کیفیت تر و امکانات آن در مناطق مختلف عادلانه‌تر توزیع شده باشد.

«وقتی ترافیک نیازمند راه‌حل‌های تازه است»

یکی از چالش‌های محسوس شهرهای بزرگ، مدیریت حجم بالای تردد در شبکه معابر است. شیراز نیز با افزایش تعداد خودروها و گسترش محدوده‌های شهری در برخی مسیرها با افزایش بار ترافیکی مواجه شده است. در این شرایط، ایجاد مسیرهای جدید به تنهایی کافی نیست و گاهی باید ساختار یک تقاطع یا نحوه ارتباط چند محور را یکدیگر نیز تغییر داد.

تقاطع غیرهمسطح سفیر - رحمت از جمله پروژه‌هایی است که در همین چارچوب به دنبال می‌شود. این طرح در بخش جنوبی و جنوب‌شرقی شیراز قرار دارد و هدف آن ایجاد نظم بیشتر در حرکت خودروها، کاهش تداخل مسیرها و فراهم کردن شرایط مناسب برای عبور و مرور است.

سرعت خودروها محدود نمی‌شود. کاهش زمان توقف، مصرف سوخت و میزان آلایندگی و همچنین کاهش فشار ناشی از ماندن طولانی در مسیر، بخشی از نتایجی است که از اصلاح کرده‌ای ترافیکی انتظار می‌رود.

با این حال، اجرای چنین پروژه‌هایی در محیط شهری نیازمند توجه همزمان به مجموعه‌ای از عوامل است. تأسیسات موجود، درختان، شبکه‌های خدماتی و شرایط محیطی باید در فرایند اجرای طرح مورد توجه قرار گیرند تا توسعه زیرساخت به قیمت از دست رفتن سایر سرمایه‌های شهری تمام نشود.

توسعه زیرساخت در کنار حفاظت از فضای سبز

یکی از موضوعاتی که در پروژه‌های عمرانی شهری اهمیت فراوانی پیدا کرده، نحوه برخورد با پوشش گیاهی و درختان موجود در محدوده اجرای طرح است. توسعه مسیرهای حمل و نقل و حفظ سرمایه‌های طبیعی شهر الزاماً دو هدف متضاد نیستند؛ مشروط بر اینکه در مرحله طراحی تا اجرا، ملاحظات محیط‌زیستی جدی گرفته شود.

پوشش در شبکه معابر دنبال می‌شود. تجربه اجرای طرح‌های مشابه در شیراز، از جمله دوربرگردان غیرهمسطح نباش، نشان داده است که در نقاط پرتردد، استفاده از راهکارهای غیرهمسطح می‌تواند یکی از مزایای مدیریت جریان خودروها باشد.

«امیرکبیر؛ جایی که کارکرد شهری با هویت بصری همراه می‌شود»

اگرچه بخش قابل توجهی از پروژه‌های شهری با هدف حل مسائل فنی اجرا می‌شوند، اما سیمای شهر نیز بخشی از کیفیت زندگی و تجربه شهروندان است. یک محور شهری فقط مجموعه‌ای از اسفالت، پل و تابلو نیست؛ عناصر بصری آن نیز در ذهن مردم باقی می‌ماند و به تدریج بخشی از هویت مکان را شکل می‌دهند.

مونومان بلوار امیرکبیر از جمله طرح‌هایی است که با همین نگاه طراحی شده است. ایده این سازه از سبزو شیراز و عناصر طبیعی این شهر الهام گرفته و در محدوده‌ای حدود سه هزار مترمربع اجرا می‌شود.

اهمیت این طرح زمانی بیشتر مشخص می‌شود که موقعیت بلوار امیرکبیر را در شبکه شهری در نظر بگیریم. این محور با مسیرهای مهم ارتباطی در ارتباط است و در سال‌های

گذشته نیز پروژه‌های عمرانی و ترافیکی متعددی در اطراف آن اجرا شده است. از جمله طراحی مسیرهای غیرهمسطح این امکان را ایجاد می‌کند که بخشی از حرکات خودروها بدون ورود مستقیم به جریان اصلی تقاطع غیرهمسطح سفیر - رحمت در چنین فضایی، ایجاد یک عنصر شاخص می‌تواند علاوه بر ایجاد تنوع در منظر، به شناسایی بهتر محدوده کمک کند. البته ماندگار شدن یک المان شهری صرفاً به طراحی ظاهری آن وابسته نیست. تناسب

اما کارکرد در باغ‌های شهری تنها به مسائل زیست محیطی ختم نمی‌شود. یک باغ می‌تواند محل پناه روی، ورزش، استراحت، حضور خانواده‌ها و شکل‌گیری تعاملات اجتماعی باشد. بنابراین حفاظت از این عرصه‌ها در واقع نوعی سرمایه‌گذاری برای سلامت و کیفیت زندگی نسل‌های امروز و آینده است.

حفظ عنوان «شهر باغ‌ها» برای شیراز نیازمند سیاستی مداوم است؛ سیاستی که حفاظت از باغ‌های موجود، جلوگیری از تغییر کاربری بی‌شایسته عرصه‌های سبز و افزایش فضای سبز در مناطق کمرخورد را در کنار یکدیگر دنبال کند.

«باغ سه‌گوش؛ یک پیروژه با کارکردی فراتر از فضای سبز»

در امتداد سیاست توسعه فضاهای سبز، باغ سه‌گوش در منطقه چهار شیراز یکی از پروژه‌هایی است که توجه به مناطق کمتر برخوردار را در دستور کار قرار داده است.

شده و برای میزبانی از برنامه‌های مختلف فرهنگی، اجتماعی و عمومی طراحی شده است.

مسکونی حدود ۶ هزار مترمربعی، صحنه تخصصی، فضاهای چندمنظوره مسقف و پارکینگ اختصاصی، بخشی از امکانات این مجموعه را تشکیل می‌دهند. صحنه اصلی نیز حدود یک هزار و ۲۵۰ مترمربع وسعت دارد و برای بخش‌های پشتیبانی، فضاهای در سه طبقه و با زیربنای تقریبی ۷ هزار مترمربع در نظر گرفته شده است.

پارکینگ مجموعه با ظرفیت حدود ۳۷۰ خودرو در زمینی به مساحت یک هکتار پیش‌بینی شده و رستوران و فضاهای فرهنگی است. فضای پشت صحنه با مساحتی حدود یک هزار و ۲۰۰ مترمربع، بخش دیگری از زیرساخت‌های این مجموعه را تشکیل می‌دهد. ظرفیت حدود ۵ هزار نفر، امکان برگزاری رویدادهایی با مخاطبان گسترده را فراهم می‌کند. جشنواره، کنسرت‌ها، تئاتر، این‌ها می‌تواند، و مذهبی، برنامه‌های ورزشی و گروه‌های سبزی می‌تواند از ظرفیت چنین فضایی استفاده کنند.

پیش‌بینی شده و رستوران و فضاهای فرهنگی است. فضای پشت صحنه با مساحتی حدود یک هزار و ۲۰۰ مترمربع، بخش دیگری از زیرساخت‌های این مجموعه را تشکیل می‌دهد. ظرفیت حدود ۵ هزار نفر، امکان برگزاری رویدادهایی با مخاطبان گسترده را فراهم می‌کند. جشنواره، کنسرت‌ها، تئاتر، این‌ها می‌تواند، و مذهبی، برنامه‌های ورزشی و گروه‌های سبزی می‌تواند از ظرفیت چنین فضایی استفاده کنند.

و منطقه‌ای به این امکانات متناسب با این جایگاه نیازمند است.

«توسعه وقتی معنا دارد که به محله‌ها برسد»

یکی از معیارهای مهم در ارزیابی عملکرد شهری، میزان دسترسی مناطق مختلف به امکانات است. اگر بخش عمده سرمایه‌گذاری‌ها در نقاط پرتردد متمرکز شود و محله‌های کم‌امکانات همچنان با کمبود فضاهای عمومی مواجه باشند، توسعه شهری نمی‌تواند متوازن تلقی شود.

توسعه متوازن شهر فقط با اصلاح خیابان‌ها و افزایش فضای سبز کامل نمی‌شود. شهروندان به مکان‌هایی برای گردهمایی، فعالیت فرهنگی، اجرای برنامه‌های هنری و برگزاری رویدادهای عمومی نیز نیاز دارند.

آمفی تئاتر روباز شیراز در همین بخش از برنامه توسعه شهری قرار می‌گیرد. این مجموعه در زمینی حدود ۴۵ هکتار احداث می‌شود.

از همین منظر، ساماندهی پارک چنار راهدار اهمیت پیدا می‌کند. این پروژه با هدف ارتقای کیفیت فضای عمومی و ایجاد محیطی مناسب برای تفریح و ورزش، بخشی از برنامه توسعه شهری قرار گرفته است.

توسعه متوازن شهر فقط با اصلاح خیابان‌ها و افزایش فضای سبز کامل نمی‌شود. شهروندان به مکان‌هایی برای گردهمایی، فعالیت فرهنگی، اجرای برنامه‌های هنری و برگزاری رویدادهای عمومی نیز نیاز دارند.

آمفی تئاتر روباز شیراز در همین بخش از برنامه توسعه شهری قرار می‌گیرد. این مجموعه در زمینی حدود ۴۵ هکتار احداث می‌شود.

توسعه متوازن شهر فقط با اصلاح خیابان‌ها و افزایش فضای سبز کامل نمی‌شود. شهروندان به مکان‌هایی برای گردهمایی، فعالیت فرهنگی، اجرای برنامه‌های هنری و برگزاری رویدادهای عمومی نیز نیاز دارند.